

CUM VORBIM, CUM SCRIM ROMÂNEȘTE

De la lume adunate și înapoi la lume date ... corectate

Continuăm rubrica al cărei debut l-am marcat în numărul trecut, ilustrând prin câteva exemple cele trei tipuri de greșeli care apar frecvent în exprimarea scrisă sau orală.

Greșeli provenite din hipercorectitudine.

Tendința, chiar strădania unora de a folosi verbul „a trebui” la plural creează fraze incorecte ca cele de mai jos:

„Pentru aflarea răspunsului trebuiesc (!) mai multe informații” – *corect: **trebuie** mai multe...*

„Vor (!) trebui să vină toți la ora precizată” – *corect: **va** trebui să vină toți...*

Aceasta pentru că este unanim acceptată de către lingviști valoarea neutră a verbului „a trebui”. Altfel spus, diferitele forme ale acestui verb corespund mereu persoanei a III-a singular: „Noi trebuie să muncim...”

„Voi trebuie să decideți...”

Tot dintr-o grijă excesivă pentru corectitudine credem că provine și o exprimare ca aceasta: „Conferința începe la orele (!) 14,00” – *corect: **ora 14.00***, deoarece este vorba de o singură oră.

Probabil că această greșeală provine din exprimarea corectă, de data aceasta, „Conferința se desfășoară **între orele 12,00 și 14,00**”, unde într-adevăr este vorba despre două ore diferite.

Pleonasmele constituie o categorie extrem de productivă.

Exemplele abundă în exprimarea orală, unde suntem mai puțin atenți, dar și în exprimarea scrisă, unde unii autori cred că sunt mai convingători dacă spun același lucru sub diferite forme.

Ca de obicei, doar vom sublinia exprimarea pleonastică:

„Starea aceasta excepțională ... **continuă** să fie menținută”

„Elevii au posibilitatea **nemijlocită** de a lua contact *direct* cu realitățile din teren”.

„Expunerea a fost **anostă, lentă, plicticoasă**”.

„Chiar directorul **însuși** a cerut acest lucru”

„Produselor li **se adaugă** diferiți *aditivi* ca: arome, conservanți etc.” (Aditiv = substanță care se adaugă).

Și pentru că ultimul exemplu se termină cu „etc.”, este bine să se știe că într-o enumerație înainte de „etc.” nu se pune virgulă („etc.” = prescurtarea expresiei latinești „et caetera” = și altele).

Cât privește grija pentru proprietatea termenilor, este îngrijorător faptul că tot mai multe cuvinte sunt folosite fără nici o noimă, numai pentru că „sună bine” sau, și mai grav, pentru că sunt răspândite prin media.

De notorietate sunt în acest sens cuvintele „mapamond” și „locație”.

Conform DEX, „mapamond = planiglob, hartă a globului terestru”, iar „locație = închiriere”, chirie plătită pentru anumite lucruri luate în folosință temporară.

Astfel că folosirea lor în loc de „lume”, respectiv „loc” este total nejustificată.

„Cel mai bogat om de pe mapamond „ și-ar avea deci reședința pe o hartă.

Cât despre „o nuntă care s-a desfășurat într-o locație (sic!) de vis”, chiar nu mai avem cuvinte.

Și acum două exprimări pe cât de frecvente pe atât de greșite. Ele sunt atât de bine asimilate de către vorbitori, încât mă tem că greu vor fi corectate. Le semnalăm totuși în speranța că vor fi luate în seamă.

De exemplu: „Am decât (!) o întrebare de pus”: „decât” trebuie folosit împreună cu „nu”. **„Nu am decât o întrebare de pus”.**

Folosirea lui defectuoasă se poate pune pe seama frazei corecte: „Am doar o întrebare de pus”, care exprimă aceeași idee. Diferența este că „doar” construiește fraze restrictive afirmative, în timp ce „decât” intră în alcătuirea unor fraze restrictive negative și de aceea are neapărată nevoie de negație, evident!.

Tot pornind de la o expresie corectă s-a ajuns la una incorectă. Astfel, pornind de la expresia corectă „a aduce **la** cunoștință” (ceva), vorbitorul a simțit nevoia să păstreze prepoziția **la**, total nejustificat și, „aproape” aberant, în expresia „a lua la (!) cunoștință”. Expimarea corectă admisă de DEX este **„a lua cunoștință de ceva”.**

Înainte de a încheia, vă reamintim că discuția rămâne deschisă și că apreciem orice contribuție în acest sens.

Croitoru Lucia

BIBLIOGRAFIE:

- DEX
- Mioara Avram – „Probleme ale exprimării corecte”

PASTILA

O invitație adresată tuturor cadrelor Școlii, care vor să spună ceva (în puține cuvinte), care simt că printr-un gând al lor împărtășit și celorlalți, ar putea schimba în bine un lucru strâmb (sau strâmbat).

„Pastila” se vrea deci un eventual remediu pentru o stare de lucruri, sau pentru o stare sufletească, sau de ce nu, pentru alimentarea unei speranțe, care, după cum bine se spune, moare ultima.

În ciuda progresului tehnic, merit să ne facă viața mai ușoară și implicit mai plăcută, avem tot mai puțin timp pentru noi și aproape deloc pentru ceilalți.

De exemplu, îndeletnicirea altădată atât de apreciată, semn al unei bogate vieți interioare, și anume cititul, a căzut azi în desuetudine.

În această lume rapidă în care ne aflăm, în care trebuie să alergăm mereu, asurziți de aceleași zgomote, orbiți sau uimiți de aceleași lumini, înstrăinați de noi înșine și epuizați adesea, noi nu mai citim ceea ce trebuie să citim. Oboseala însăși ne determină să citim pentru a face să treacă timpul, nu pentru a-l umple folositor. De aici, atâtea lecturi idioate și inutile.

Pentru a forma azi un om ar trebui să-l salvezi, să-l aperi de zgomot și de mulțime, de îmbulzeala ei. Ar trebui să-l înveți să fie singur cu o carte, să-l întorci la singurătatea sa și să-l faci să o iubească (și cartea și singurătatea). În felul acesta ai putea să-l pregătești pentru acele lungi distracții și facilități pe care tehnica nouă ni le promite și chiar oferă, și care, după modul în care le va folosi, îl vor face mai inteligent sau mai tâmpit.